(5)

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE3201

[Total No. of Pages : 4

[6560]-70

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LCC0501 : CONSTITUTIONAL LAW - I

(CBCS 2023 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any two questions from part-A. Each question in part-A is for 15 marks.*
2) *Answer any three questions from part-B. Each question in part-B is for 10 marks.*
3) *Answer question No.10 from part-C as directed. The question No. 10 is for 10 marks.*

PART - A **[2×15=30]**

Q1) Explain the fundamental right to freedom of speech and expression recognized in Article 19 along with the restrictions that can be validly placed on this right.

Q2) The Constitution of India is one of the most frequently amended in the world, but certain basic features have been made immune from change. Comment.

Q3) The State is prohibited from making any law that violates a fundamental right. Explain the meaning of "State" in Article 12, including the tests for deciding what are the "Other Authorities".

Q4) Explain the contents and utility of preamble to the Constitution of India. Is preamble a part of the Constitution? Explain.

P.T.O.

PART - B

[3×10=30]

Q5) Explain the concept of secularism in India with the help of Articles 25 to 28 of the Constitution.

Q6) Explain the various modes provided for the Acquisition of Citizenship under the Citizenship Act, 1955.

Q7) In the context of the Right to Equality under Article 14, discuss the concepts of equality before the law and equal protection of laws.

Q8) Dr. Ambedkar considered Article 32 the very soul and heart of the Constitution. Elaborate upon the role of Article 32 in the enforcement of fundamental rights.

Q9) Explain the right to freedom of profession, trade, occupation and business recognized in Article 19, along with the restrictions that can be validly placed on this right.

PART - C

Q10) Write short notes on. (any two) **[2×5=10]**

a) Fundamental right against exploitation

b) Doctrine of basic structure

c) Right to privacy

d) Uniform Civil Code

CLWP012101 114.143.110.116 22/11/2025 09:19:35 static-116

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

PE3201

[6560]-70

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LCC0501 : CONSTITUTIONAL LAW - I

(CBCS 2023 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :-
1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
3) भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे दिलेल्या सूचनांनुसार उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 साठी 10 गुण आहेत.

भाग-अ [2×15=30]

प्र.1) अनुच्छेद 19 मध्ये मान्यता मिळालेल्या भाषण आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्याच्या मूलभूत हक्काचे स्पष्टीकरण करा आणि या हक्कावर वैधरित्या लादल्या जाऊ शकणाऱ्या मर्यादा सांगा.

प्र.2) भारताचे संविधान जगातील सर्वाधिक दुरुस्ती झालेल्या संविधानांपैकी एक आहे, परंतु संविधानाची काही मूलभूत वैशिष्ट्ये बदलापासून सुरक्षित ठेवण्यात आली आहेत. टिप्पणी करा.

प्र.3) राज्याला कोणताही असा कायदा बनवण्याची परवानगी नाही जो मूलभूत हक्काचा भंग करतो. अनुच्छेद 12 मध्ये 'राज्य' या संकल्पनेचा अर्थ स्पष्ट करा, तसेच 'इतर प्राधिकरणे' कोणती आहेत हे ठरवण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या चाचण्या सांगा.

प्र.4) भारतीय संविधानाच्या प्रस्तावनेचा आशय आणि उपयोगिता स्पष्ट करा. प्रस्तावना संविधानाचा भाग आहे का? स्पष्ट करा.

भाग-ब [3×10=30]

प्र.5) भारतातील धर्मनिरपेक्षतेची संकल्पना संविधानातील अनुच्छेद 25 ते 28 यांच्या मदतीने समजावून सांगा.

प्र.6) नागरिकत्व अधिनियम, 1955 च्या अंतर्गत नागरिकत्व मिळवण्यासाठी दिलेले विविध प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.7) अनुच्छेद 14 अंतर्गत समानतेच्या हक्काच्या संदर्भात कायद्याच्या समोर समानता आणि कायद्याचे समान संरक्षण या संकल्पनांवर चर्चा करा.

प्र.8) डॉ. आंबेडकर यांनी अनुच्छेद 32 ला संविधानाचा आत्मा आणि हृदय मानले. मूलभूत हक्कांच्या अंमलबजावणीत अनुच्छेद 32 च्या भूमिकेवर सविस्तर माहिती द्या.

प्र.9) अनुच्छेद 19 मध्ये मान्य केलेल्या व्यवसाय, व्यापार, नोकरी आणि उद्योगाच्या स्वातंत्र्याच्या हक्काचे तसेच या हक्कावर वैध रीतीने लागू केल्या जाऊ शकणाऱ्या निर्बंधांचे स्पष्टीकरण करा.

भाग-क

प्र.10) संक्षिप्त टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [2×5=10]

अ) शोषणाविरूद्ध मूलभूत अधिकार

ब) मूलभूत संरचनेचा सिद्धांत

क) खाजगीपणाचा अधिकार

ड) समान नागरी कायदा

(2)

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE2041

[Total No. of Pages : 4

[6560]-71

Third Year B.A. LL.B.

(Third Year of Five Year Law Course)

LCC 0502 : LAW OF CONTRACTS - I

(2023 CBCS Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any two questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
2) *Answer any three questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
3) *Answer question No.10 from Part C as directed. The question No.10 is for 10 marks.*

CLWP0210I 114.143.110.116 24/11/2025 09:35:53 static-116

PART - A **[2×15=30]**

Q1) Explain the Doctrine of Frustration with reference to relevant provisions and case laws.

Q2) Discuss the essentials of a valid contract with reference to relevant provisions and case laws.

Q3) Lucius Malfoy, tells his wife Narcissa Malfoy, who is illiterate, that he needs her signature as they were mortgaging two of her properties, to secure a loan. In reality he mortgaged two and sold two of her properties. Does Narcissa have any remedy? Discuss whether Narcissa can get any of her properties back, and on what grounds, with reference to relevant provisions and case laws.

Q4) What are illegal agreements? Discuss the meaning of legality of object with reference to relevant provisions and case law.

P.T.O.

PART - B **[3×10=30]**

Q5) Azula, a 14 year old girl is promised a role in a film to be made by the producer Dai Lee, titled 'Tales of Ba Sing Se'. The agreement is entered into with her father, Ozai, salary to be paid after the production is finished. The role is subsequently allotted to another actress, Katara. Azula has sued Dai Lee. As the judge in this case, discuss whether the agreement is enforceable with reference to relevant provisions and case law.

Q6) Is past consideration valid. Discuss with reference to relevant provisions and case law.

Q7) What do you understand by agreements in restraint of marriage? Discuss the validity of such agreements with reference to relevant provisions and case law.

Q8) Discuss the rules for performance of contract with reference to relevant provisions and case law.

Q9) What is anticipatory breach of contract? Discuss the effect of anticipatory breach on the rights of the parties.

PART - C

Q10) Write Short Notes on. (any two) **[2×5=10]**

a) Contingent Contracts.

b) Doctrine of Restitution.

c) Discretionary Relief under Specific Relief Act, 1963.

d) Doctrine of Fundamental Breach.

ⓘⓘⓘⓘ

CLWP012101 114.143.110.116 24/11/2025 09:35:53 static-116

2

Total No. of Questions : 10]

NOV 2025

PE2041

[6560]-71

Third Year B.A. LL.B.

(Third Year of Five Year Law Course)

LCC 0502 : LAW OF CONTRACTS - I

(2023 CBCS Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :-
1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
3) भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हे 10 गुणांसाठी आहे.

भाग-अ **[2×15=30]**

प्र.1) संबंधित तरतुदी आणि केस कायद्यांच्या संदर्भात निराशेचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.2) संबंधित तरतुदी आणि केस कायद्यांच्या संदर्भात वैध कराराच्या आवश्यक गोष्टींवर चर्चा करा.

प्र.3) लुसियस मालफॉय, त्याची पत्नी नार्सिसा मालफॉय, जी अशिक्षित आहे, तिला सांगते की कर्ज मिळवण्यासाठी तिच्या दोन मालमत्ता गहाण ठेवत असताना त्याला तिच्या स्वाक्षरीची आवश्यकता आहे. प्रत्यक्षात त्याने तिच्या दोन मालमत्ता गहाण ठेवल्या आणि दोन विकल्या. नार्सिसाकडे काही उपाय आहे का? संबंधित तरतुदी आणि केस कायद्यांच्या संदर्भात नार्सिसाला तिची कोणतीही मालमत्ता परत मिळू शकते का आणि कोणत्या आधारावर, यावर चर्चा करा.

प्र.4) बेकायदेशीर करार म्हणजे काय? संबंधित तरतुदी आणि केस कायद्याच्या संदर्भात वस्तूच्या कायदेशीरतेचा अर्थ चर्चा करा.

CLWPOP2101 24/11/2025 09:35:53 static-116
114.143.110.10 24/11/2025 09:35:53 static-116

भाग-ब

[3×10=30]

प्र.5) 14 वर्षांच्या अझुला या मुलीला निर्माता दाई लींयांच्या 'टेल्स ऑफ बा सिंग से' या चित्रपटात भूमिका देण्याचे आश्वासन दिले आहे. चित्रपट निर्मिती पूर्ण झाल्यानंतर पगार देण्याचे तिचे वडील ओझाई यांच्याशी करार केला जातो. ही भूमिका नंतर दुसरी अभिनेत्री कटारा हिला देण्यात येते. अझुलाने दाई लीवर खटला दाखल केला आहे. या प्रकरणात न्यायाधीश म्हणून, संबंधित तरतुदी आणि केस कायद्याच्या संदर्भात करार लागू करण्यायोग्य आहे का यावर चर्चा करा.

प्र.6) भूतकाळातील विचार वैध आहे का? संबंधित तरतुदी आणि केस कायद्याच्या संदर्भात चर्चा करा.

प्र.7) विवाह प्रतिबंधातील करार म्हणजे तुम्हाला काय समजते? संबंधित तरतुदी आणि केस कायद्याच्या संदर्भात अशा करारांच्या वैधतेवर चर्चा करा.

प्र.8) संबंधित तरतुदी आणि केस कायद्याच्या संदर्भात कराराच्या अंमलबजावणीच्या नियमांवर चर्चा करा.

प्र.9) कराराचा आगाऊ उल्लंघन म्हणजे काय? पक्षांच्या हक्कांवर आगाऊ उल्लंघनाचा परिणाम काय यावर चर्चा करा.

भाग-क

प्र.10) (कोणत्याही दोन) वर लघुटिपा लिहा. [2×5=10]

अ) आकस्मिक करार

ब) पुनर्प्राप्तीचा सिद्धांत

क) विशिष्ट मदत कायदा, 1963 अंतर्गत विवेकाधीन मदत

ड) मूलभूत उल्लंघनाचा सिद्धांत

ⓘⓘⓘⓘ

CLWP012101 114.143.110.116 24/11/2025 09:35:53 static-116

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE3202

[Total No. of Pages : 4

[6560]-72

Third Year B.A. LL.B.

LCC 0503 : FAMILY LAW - I

(2023 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any two questions from Part A. Each question in Part A is for 15 Marks.*
2) *Answer any three questions from Part B. Each question in Part B is for 10 Marks.*
3) *Answer question No. 10 from Part C as directed. Question No.10 is for 10 Marks.*
4) *Figures to the right indicate full Marks.*

PART - A **[2×15=30]**

Q1) Critically evaluate the modes of dissolution of marriage under the Hindu Marriage Act, 1955.

Q2) Elaborately discuss the essentials of marriage under the Muslim Law, highlighting the differences in Sunni and Shia law.

Q3) Analyse the constitutionality of the provisions relating to restitution of conjugal rights with reference to relevant case laws.

Q4) Write a comparative analysis of provisions regarding maintenance to wife under all personal laws.

PART - B **[3×10=30]**

Q5) Discuss the development of Muslim law by reference to various sources of Muslim Law.

Q6) Write a note on procedure for solemnisation of marriage under the Special Marriage Act, 1954.

Q7) Explain types of guardians under the Hindu law. What are the powers of a natural guardian under Hindu law?

Q8) Discuss the provisions relating to Parsi Matrimonial Courts under the Parsi Marriage and Divorce Act, 1936.

Q9) Enumerate the grounds of divorce under the Divorce Act, 1869.

P.T.O.

2

PART - C

Q10) Solve any two : **[2×5=10]**

a) Ashfaq, a Sunni Male was married with Zara, a Sunni female under Muslim Law. After one year of marriage, disputes arose between both of them. Reconciliation efforts were made to resolve the disputes. However, reconciliation efforts failed and Ashfaq finally pronounced triple talaq on Zara on 22/01/2024. The talaq was communicated to Zara on 25/01/2024. Zara is presently living separately from Ashfaq. Discuss the validity of triple talaq and various remedies available to Zara.

b) Anil and Sunita, both Hindus wished to get married in France near the Eiffel Tower. Anil has acquired French citizenship, whereas Sunita is an Indian citizen. Advice Anil and Sunita as regards the applicability of Indian laws for solemnisation of marriage in France.

c) Rahul, aged 28 years and Shweta aged 26 years, have been living together since last five years. Both, being unmarried, consensually decided to live together without solemnisation of marriage. Lately, Rahul is pressurising Shweta to get married. Her reluctance has often resulted in violent fights between them, causing physical, mental and emotional injury to Shweta. Shweta intends to end her relationship with Rahul and seeks maintenance from Rahul. Advice Shweta.

d) Rustom and Dolla, both Parsis married with each other under the Special Marriage Act, 1954. Dolla has recently converted to Christianity and adopted Christian way of life. Dolla's conversion has greatly affected Rustom. He cannot cope with this change and wishes to separate from Dolla. Advice Rustom.

e) Sanjay married Vinita following Hindu rites and ceremonies. Soon after the marriage, Vinita met with an accident, which caused severe injuries to her. Vinita is paralysed and unable to perform any of her tasks independently. Sanjay later married Ritika without dissolving his marriage with Vinita. Discuss the impact of Vinita's illness on the validity of the marriage between Sanjay and Vinita. Additionally discuss the validity of the marriage between Sanjay and Ritika.

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

PE3202

[6560]-72

Third Year B.A. LL.B.

LCC 0503 : FAMILY LAW - I

(2023 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना :-

1) भाग–अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) निर्देशानुसार भाग–क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 10 गुणांचा आहे.

4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग–अ **[2×15=30]**

प्र.*1)* हिंदू विवाह अधिनियम, 1955 अंतर्गत विवाह विसर्जित करण्याच्या (Dissolution of marriage) पद्धतींचे चिकित्सक मूल्यांकन करा.

प्र.*2)* सुन्नी आणि शिया कायद्यातील फरक अधोरेखित करून, मुस्लिम कायद्यांतर्गत विवाहाच्या आवश्यक तरतुदींची विस्ताराने चर्चा करा.

प्र.*3)* कोर्टांच्या निकालांचा संदर्भ देऊन वैवाहिक हक्कांच्या पुनर्स्थापनेशी (Restitution of Conjugal Rights) संबंधित तरतुदींच्या घटनात्मकतेचे विश्लेषण करा.

प्र.*4)* भारतातील कायद्यांतर्गत पत्नीला पोटगी मिळण्याच्या तरतुदींचे तुलनात्मक विश्लेषण लिहा.

भाग–ब **[3×10=30]**

प्र.*5)* मुस्लीम कायद्याच्या विविध स्त्रोतांचा संदर्भ देऊन मुस्लिम कायद्याच्या विकासाची चर्चा करा.

प्र.*6)* विशेष विवाह अधिनियम, 1954 अंतर्गत विवाह संपन्न करण्याच्या प्रक्रियेबाबत टीप लिहा.

प्र.*7)* हिंदू कायद्यानुसार पालकांचे प्रकार स्पष्ट करा. हिंदू कायद्यांतर्गत नैसर्गिक पालकाचे अधिकार काय आहेत?

प्र.*8)* पारशी विवाह आणि घटस्फोट कायदा, 1936 अंतर्गत पारशी वैवाहिक न्यायालयांच्या तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.*9)* घटस्फोट कायदा, 1869 अंतर्गत घटस्फोटाची कारणे लिहा.

भाग-क

प्र.10) खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा : [2×5=10]

अ) अशफाक या सुन्नी पुरूषाचा मुस्लिम विवाह कायद्यानुसार झारा या सुन्नी महिलेशी झाला होता. लग्नाच्या एका वर्षानंतर दोघांमध्ये वाद निर्माण झाले. सामंजस्याने वाद मिटवण्याचे प्रयत्न करण्यात आले. तथापि, ते प्रयत्न अयशस्वी झाले आणि अशफाकने 22/01/2024 रोजी झाराला तिहेरी तलाक पद्धतीने तलाक दिला. 25/01/2024 रोजी झाराला तलाक दिल्याची माहिती कळविण्यात आली. झारा सध्या अशफाकपासून वेगळी राहत आहे. तिहेरी तलाकची वैधता आणि झाराला उपलब्ध असलेल्या विविध उपायांची चर्चा करा.

ब) अनिल आणि सुनीता या दोन हिंदू व्यक्तींना फ्रान्समधील आयफेल टॉवरजवळ लग्न करण्याची इच्छा आहे. अनिल यांनी फ्रान्सचे नागरिकत्व घेतले आहे, तर सुनीता भारतीय नागरिक आहेत. भारतीय कायद्यांचा आधार घेऊन अनिल आणि सुनीताला फ्रान्समध्ये विवाह करण्याबाबत सल्ला द्या.

क) 28 वर्षीय राहुल आणि 26 वर्षीय श्वेता गेल्या पाच वर्षांपासून एकत्र राहत आहेत. दोघेही अविवाहित असून त्यांनी संमतीने लग्न न करता एकत्र राहण्याचा निर्णय घेतला. अलीकडे राहुल श्वेतावर लग्नासाठी दबाव आणत आहे. तिच्या अनिच्छेमुळे अनेकदा त्यांच्यात हिंसक भांडणे झाली आहेत, ज्यामुळे श्वेताला शारीरिक, मानसिक आणि भावनिक इजा झाली आहे. श्वेताला राहुलबरोबरचे संबंध संपवायचे आहेत आणि तिला राहुलकडून पोटगी देखील पाहिजे आहे. श्वेताला योग्य तो सल्ला द्या.

ड) रूस्तम आणि डोला या दोन पारशी व्यक्तींनी विशेष विवाह कायदा, 1954 अंतर्गत लग्न केले. डोलाने अलीकडेच ख्रिश्चन धर्म आणि ख्रिश्चन जीवनशैली स्वीकारली आहे. डोलाच्या धर्मांतराचा रूस्तमवर खूप परिणाम झाला आहे. तो या बदलाचा सामना करू शकत नाही आणि त्याला डोलापासून विभक्त होण्याची इच्छा आहे. रूस्तमला योग्य तो सल्ला द्या.

इ) संजयने हिंदू रिती-रिवाजानुसार विनिताशी लग्न केले. लग्नानंतर काही काळातच विनिताचा अपघात झाला, ज्यामुळे ती गंभीर जखमी झाली. विनिताला अर्धांगवायू झाला आहे आणि कोणतेही काम स्वतंत्रपणे करण्यास ती असमर्थ आहे. नंतर संजयने विनिता पासून घटस्फोट न घेता रितिकाशी लग्न केले. विनिताच्या आजारपणाचा संजय आणि विनिता यांच्या लग्नाच्या वैधतेवर झालेल्या परिणामाची चर्चा करा. तसेच संजय आणि रितिका यांच्या लग्नाची वैधता स्पष्ट करा.

NOV 2025

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

PE-3203

[6560]-73

B.A. LL.B

(Third Year of Five Year Law Course)

LC - 0504 : Law of Crimes

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicates full marks.*

Q1) **Attempt Any 2 questions from the following :** **[2 × 15 = 30]**

a) Discuss the provisions regarding the right of private defence of the body under the Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023.

b) Write a note on offences against the State.

c) What do you mean by Dowry Death? Discuss the essential elements of Dowry Death.

d) Define theft and distinguish it from extortion with illustrations.

Q2) **Attempt Any 3 questions from the following :** **[3 × 10 = 30]**

a) Describe the law relating to Rape under the Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023.

b) Write a critical note on Force and Assault under the Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023.

c) Define the offence of Dacoity under Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023.

d) Discuss the concept of Defamation under the Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023.

e) Define in detail the Organized Crime under the Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023.

P.T.O.

2

Q3) Write Any 2 Short Notes : **[2 × 5 = 10]**

a) A being Z's servant, and entrusted by Z with the care of Z's plate, dishonestly runs away with the plate, without Z's consent. Discuss A's liability.

b) A voluntarily burns a valuable security belonging to Z, intending to cause wrongful loss to Z. Will A be held liable for any offence?

c) A, in country X, instigates B, to commit a murder in India. What is the liability of A?

d) X commits house-trespass by entering Z's house through the window. Discuss X's liability.

♦ ♦ ♦

CLWP012101 114.143.110.116 28/11/2025 09:25:47 static-116

NOV 2025

Total No. of Questions : 3]

PE-3203

[6560]-73

B.A. LL.B

(Third Year of Five Year Law Course)

LC - 0504 : गुन्हेगारी कायदा

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) **खालीलपैकी कोणतेही 2 प्रश्न लिहा :** [2 × 15 = 30]

अ) शरीराच्या खाजगी संरक्षणाच्या अधिकारासंबंधीच्या भारतीय न्याय संहिता, 2023 अंतर्गत तरतुदींची चर्चा करा.

ब) राज्याविरुद्धच्या गुन्ह्यांची नोंद लिहा.

क) हुंडाबळी म्हणजे काय? हुंडाबळी आवश्यक घटकांची चर्चा करा.

ड) चोरीची व्याख्या करा आणि ते उदाहरणांसह खंडणीपासून वेगळे करा.

प्रश्न 2) **खालीलपैकी कोणतेही 3 प्रश्न लिहा :** [3 × 10 = 30]

अ) भारतीय न्याय संहिता, 2023 अंतर्गत बलात्काराशी संबंधित कायद्याचे वर्णन करा.

ब) भारतीय न्याय संहिता, 2023 अंतर्गत बळजबरी आणि प्राणघातक हल्ला यावर एक टीकात्मक नोंद लिहा.

क) भारतीय न्याय संहिता, 2023 अंतर्गत डकैतीच्या गुन्ह्याची व्याख्या करा.

ड) भारतीय न्याय संहिता, 2023 अंतर्गत मानहानीच्या संकल्पनेची चर्चा करा.

इ) भारतीय न्याय संहिता, 2023 अंतर्गत संघटित गुन्हेगारीची तपशीलवार व्याख्या करा.

प्रश्न 3) **कोणत्याही 2 लघु नोट्स लिहा :** [2 × 5 = 10]

अ) A चा सेवक असून Z च्या प्लेटची काळजी Z ने त्याच्यावर सोपवली आहे, A,Z च्या संमतीशिवाय अप्रामाणिकपणे प्लेट घेऊन पळून जातो. A च्या दायित्वाची चर्चा करा.

ब) A,Z चे चुकीचे नुकसान करण्याच्या हेतूने Z ची मौल्यवान सुरक्षा स्वेच्छेने जाळून टाकते. कोणत्याही गुन्ह्यासाठी A ला जबाबदार धरले जाईल का?

क) A,X देशामध्ये, B ला भारतात खून करण्यास प्रवृत्त करतो, A चे दायित्व काय आहे?

ड) X खिडकीतून झेडच्या घरात घुसून घरातील अतिक्रमण करतो. X च्या दायित्वाची चर्चा करा.

♦ ♦ ♦

CLWP014311 43.227.21.98 28/11/2025 09:15:19 mx3

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

PE5078

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

[6560]-75

Third Year B.A. LL.B. (Five Years Law Course)

LDSE 0506 : (b) EQUITY AND TRUST LAW

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any two questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
2) *Answer any three questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.*
3) *Answer question no. 10 from Part-C as directed. The question no. 10 is for 10 marks.*

PART - A **[2×15=30]**

Q1) Explain the various obligation in the nature of trust under the Indian Public Trust Act, 1882.

Q2) Define the meaning of breach of trust and discuss the liability for breach of trust under the Indian Public Trust Act, 1882.

Q3) Who is entitled to make an application for framing a scheme for public trust? Explain the circumstances under which such a scheme may be framed, and discuss the procedure involved in the framing of schemes.

Q4) Elaborate on the legal provisions relating to budgeting, maintaining accounts, and auditing of public trusts Maharashtra Public Trust, Act, 1950.

P.T.O.

2/2

PART - B

[3×10=30]

Q5) Explain the concept of '*cestui que trust*' and compare a trust with other legal relationships such as ownership and contract.

Q6) Discuss provisions related to the appointment of Trustees under the Indian Turst Act, 1882.

Q7) "Fiduciary relationships are based more on morality than law." Discuss.

Q8) Discuss the powers and functions of the deputy and Assistant Charity Commissioner under the Maharashtra Public Trust Act, 1950.

Q9) Discuss the provisions for offences and penalties laid down under the Maharashtra Public Trust Act, 1950.

PART - C

Q10) Write short notes on any two. **[2×5=10]**

a) Charitable Purposes

b) Alienation of immovable property of public trust

c) Equity imputes an intention to fulfil an obligation

d) Public Trust Administration Fund

ⓘⓘⓘⓘ

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

PE5078

[6560]-75

Third Year B.A. LL.B. (Five Years Law Course)

LDSE 0506 : (b) EQUITY AND TRUST LAW

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्र. 10 ची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 10 गुणांसाठी आहे.

CLWP01431 43.227.21.98 04/12/2025 09:25:38

भाग-अ [2×15=30]

प्र.1) भारतीय विश्वस्त कायदा, 1882 अंतर्गत विश्वस्त स्वरूपातील विविध जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.

प्र.2) विश्वासघात म्हणजे काय ते स्पष्ट करा आणि भारतीय विश्वस्त कायदा, 1882 अंतर्गत विश्वासघातासाठी जबाबदारीवर चर्चा करा.

प्र.3) सार्वजनिक विश्वस्तांसाठी योजना तयार करण्यासाठी अर्ज करण्यास कोण पात्र आहे? अशी योजना कोणत्या परिस्थितीत तयार केली जाऊ शकते हे स्पष्ट करा आणि योजना तयार करण्याच्या प्रक्रियेची चर्चा करा.

प्र.4) महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त कायदा, 1950 चे अंदाजपत्रक, हिशेब आणि लेखापरीक्षण यासंबंधीच्या कायदेशीर तरतुदी तपशीलवार विशद करा.

2/2

भाग-ब

[3×10=30]

प्र.5) "सेस्टुई क्यू ट्रस्ट" ची संकल्पना स्पष्ट करा आणि मालकी आणि करार यासारख्या इतर कायदेशीर संबंधांसह ट्रस्टची तुलना करा.

प्र.6) भारतीय विश्वस्त कायदा, 1882 अंतर्गत विश्वस्तांच्या नियुक्तीशी संबंधित तरतुदींवर चर्चा करणे.

प्र.7) "विश्वासू संबंध कायद्यापेक्षा नैतिकतेवर अधिक आधारित असतात." चर्चा करा.

प्र.8) महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त कायदा, 1950 अन्वये उप व सहाय्यक धर्मादाय आयुक्त यांच्या अधिकारांची व कार्याची चर्चा करा.

प्र.9) महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त कायदा, 1950 अंतर्गत विहित केलेल्या गुन्ह्यांच्या व दंडाच्या तरतुदींची चर्चा करा.

भाग-क

प्र.10) कोणत्याही दोन वर संक्षिप्त नोट्स लिहा. [2×5=10]

अ) धर्मादाय हेतू

ब) सार्वजनिक ट्रस्टच्या स्थावर मालमत्तेचे हस्तांतरण

क) इक्विटी एक दायित्व पूर्ण करण्याचा हेतू लादते (Equity imputes an intention to fulfil an obligation)

ड) सार्वजनिक न्यास प्रशासन निधी

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

CLWP01431 43.227.21.98 04/12/2025 09:25:38 mx3

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE-3204

[Total No. of Pages : 4

[6560]-76
B.A. LL.B.
(Third Year of Five Year Law Course)
LDSE-0507 : CRIMINAL PSYCHOLOGY AND CRIMINAL SOCIOLOGY
(2023 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any two questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
2) *Answer any three questions from Part-B. Each question in Part- B is for 10 marks.*
3) *Answer any two questions Part-C Each question in Part-C is for 05 marks.*

PART - A

Answer the following questions in detail (Any Two) : **[2 × 15 = 30]**

Q1) Describe the role of psychometric testing in understanding and measuring criminal behavior.

Q2) Explain the concept of Forensic Psychology. Describe its historical development in India and abroad, and discuss the role and application of Forensic Psychology in the prison system.

Q3) What do you understand by Criminology? Write an explanatory note on the Positivist Theory.

Q4) Compare and contrast Cohen's theory of delinquent subculture with Miller's lower-class gang delinquency theory, highlighting key differences and criticisms.

P.T.O.

2/3

PART - B

Answer the following questions (Any Three) : **[3 × 10 = 30]**

Q5) Describe in detail the concepts of Hirschi's Social Control Theory and Differential Reinforcement Theory in criminology.

Q6) How does Social Disorganization Theory explain the link between Crime and Social Structure?

Q7) Describe the main principles of Differential Association Theory and analyze the role of self-control and self-esteem in the development of criminal behavior.

Q8) Discuss the underlying factors of criminal profiling and evaluate its merits and demerits.

Q9) Explain the concept of Criminal Psychology and discuss the psychological and psycho-analytical theories that help in understanding criminal behaviour.

PART - C

***Q10)* Write short notes on the following (Any Two) :** **[2 × 5 = 10]**

a) Neutralization and rift theory.

b) The Classical School.

c) Human aggression and violence to crime.

d) Mental illness and Crime.

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

PE-3204

[6560]-76
B.A. LL.B.
(Third Year of Five Year Law Course)
LDSE-0507 : अपराध मानशास्त्र आणि अपराध समाजशास्त्र
(2023 Pattern) (Semester - V)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) *भाग अ मधील कोणतेही दोन प्रश्न उत्तर द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचे आहे.*

2) *भाग ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्न उत्तर द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचे आहे.*

3) *भाग क मधील कोणतेही दोन प्रश्न उत्तर द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 05 गुणांचे आहे.*

भाग - अ

खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे द्या (कोणतेही दोन) : [2 × 15 = 30]

प्रश्न 1) गुन्हेगारी वर्तन समजून घेण्यासाठी आणि मोजण्यासाठी मानसशास्त्रीय मापन (Psychometric Testing) यांची भूमिका वर्णन करा.

प्रश्न 2) न्यायवैज्ञानिक मानसशास्त्र (Forensic Psychology) या संकल्पनेचे स्पष्टीकरण करा. भारतात आणि परदेशात याची ऐतिहासिक प्रगती वर्णन करा आणि कारागृह व्यवस्थेत न्यायवैज्ञानिक मानसशास्त्राची भूमिका व उपयोजन यावर चर्चा करा.

प्रश्न 3) गुन्हेगारशास्त्र म्हणजे काय? पॉझिटिव्हिस्ट सिद्धांतावर स्पष्टीकरणात्मक नोंद लिहा.

प्रश्न 4) कोहेनच्या (Cohen) गुन्हेगारी उपसंस्कृती सिद्धांताची मिलरच्या (Miller) खालच्या वर्गाच्या गँग गुन्हेगारी सिद्धांताशी तुलना करा आणि या सिद्धांतांतील महत्वाचे फरक तसेच टीकांचा उल्लेख करा.

2/3

भाग – ब

खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (कोणतेही तीन) : [3 × 10 = 30]

प्रश्न 5) हरशी यांच्या सामाजिक नियंत्रण सिद्धांताची (Hirschi's Social Control Theory) आणि भेदात्मक बळकटीकरण सिद्धांताची (Differential Reinforcement Theory) संकल्पना सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न 6) सामाजिक विसंगती सिद्धांत (Social Disorganization Theory) गुन्हेगारी आणि सामाजिक संरचना यांच्यामधील संबंध कसा स्पष्ट करतो?

प्रश्न 7) भिन्नात्मक संलग्नता सिद्धांताचे (Differential Association Theory) मुख्य तत्वे वर्णन करा आणि गुन्हेगारी वर्तनाच्या विकासामध्ये आत्मनियंत्रण (self-control) आणि आत्म – सन्मान (self-esteem) यांची भूमिका विश्लेषित करा.

प्रश्न 8) गुन्हेगाराच्या प्रोफाइलिंगचे (criminal profiling) मूलभूत घटक चर्चा करा आणि त्याचे गुण व दोष यांचे मूल्यांकन करा.

प्रश्न 9) गुन्हेगारी मानसशास्त्र (Criminal Psychology) याची संकल्पना स्पष्ट करा आणि गुन्हेगारी वर्तन समजून घेण्यासाठी उपयुक्त मानसशास्त्रीय आणि मनोविश्लेषणात्मक (psycho-analytical) सिद्धांतांची चर्चा करा.

भाग – क

प्रश्न 10) खालील विषयांवर टिपा लिहा (कोणतेही दोन) : [2 × 5 = 10]

अ) न्यूट्रलायझेशन आणि रिफ्ट सिद्धांत

ब) क्लासिकल स्कूल

क) मानवी आक्रमकता आणि गुन्ह्याशी त्याचा संबंध

ड) मानसिक आजार आणि गुन्हे

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PE3206

[Total No. of Pages : 4

[6560]-78

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LGE 0509 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

(2023 CBCS Pattern) (Semester - V)

NOV - 2025

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any two questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
2) *Answer any three questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.*
3) *Answer question. No. 10 from Part-C as directed. The question No. 10 is for 10 marks.*

CLWP010051 210.212.187.33 08/12/2025 09:34:34

PART - A **[2×15=30]**

Q1) What is intellectual property? Discuss the theories justifying protection of intellectual property.

Q2) What is a patent? Discuss the eligibility criteria for grant of patent with the help of judicial decisions.

Q3) Define trademark. Explain infringement of trademark and remedies against infringement.

Q4) What is copyright? Discuss the works in which copyright subsists with the help of judicial decisions.

P.T.O.

PART - B

[3×10=30]

Q5) Explain the procedure for registration of plant varieties under the Protection of Plant Varieties and Farmers Rights Act, 2001.

Q6) Discuss the eligibility criteria for protection of industrial designs. Explain the process of registration of industrial designs.

Q7) Explain the concepts of well-known trademark and certification mark.

Q8) Discuss the rights of patent holder.

Q9) Discuss the grounds on which a compulsory licence can be granted under the Copyright Act, 1957.

PART - C

Q10) Write short notes on (any two). **[2×5=10]**

a) Geographical Indications.

b) Trade Secrets.

c) Traditional knowledge

d) Paris Convention

ⓘⓘⓘⓘ

CLWP010051 210.212.187.33 08/12/2025 09:34:34
CLWP010051 210.212.187.33 08/12/2025 09:34:34
CLWP010051 210.212.187.33 08/12/2025 09:34:34

NOV 2025

Total No. of Questions : 10]

PE3206

[6560]-78

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LGE 0509 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

(2023 CBCS Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :-
1) भाग–अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
2) भाग–ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
3) भाग–क मधील प्रश्न क्र. 10 चे दिलेल्या सूचनांनुसार उत्तर द्या. प्रश्न क्र. 10 साठी 10 गुण आहेत.

भाग–अ [2×15=30]

प्र.1) बौद्धिक संपदा म्हणजे काय? बौद्धिक संपदेचे संरक्षण करण्याचे समर्थन करणाऱ्या सिद्धांतांवर चर्चा करा.

प्र.2) पेटंट म्हणजे काय? न्यायालयीन निर्णयांच्या मदतीने पेटंट देण्याच्या पात्रतेच्या निकषांची चर्चा करा.

प्र.3) व्यापारचिन्हाची व्याख्या करा. व्यापारचिन्ह उल्लंघन म्हणजे काय आणि व्यापारचिन्ह उल्लंघनाविरूद्ध उपलब्ध उपाय स्पष्ट करा.

प्र.4) कॉपीराइट म्हणजे काय? न्यायालयीन निर्णयांच्या मदतीने कोणत्या कृतीसाठी कॉपीराइट दिला जातो याची चर्चा करा.

CLWP012101 114.143.110.117 08/12/2025 09:31:42 static-117

भाग-ब

[3×10=30]

प्र.5) वनस्पतींच्या विविध जातींच्या नोंदणीसाठी पीकवाण संरक्षण आणि शेतकरी हक्क कायदा, 2001 अंतर्गत नोंदणीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.6) औद्योगिक संकल्प चित्राच्या (डिझाईन्सच्या) संरक्षणासाठी पात्रता निकष स्पष्ट करा. औद्योगिक संकल्पचित्राची नोंदणी प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.7) सुप्रसिद्ध व्यापारचिन्ह आणि प्रमाण चिन्हाच्या संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.8) पेटंटधारकाच्या हक्कांविषयी चर्चा करा.

प्र.9) कॉपीराइट कायदा, 1957 अंतर्गत अनिवार्य परवाना कोणत्या कारणासाठी दिला जाऊ शकतो यावर चर्चा करा.

भाग-क

प्र.10) संक्षिप्त टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [2×5=10]

अ) भौगोलिक निर्देशक

ब) व्यापार रहस्ये

क) परंपरागत ज्ञान

ड) पॅरिस करार

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

CLWP012101 114.143.110.117 08/12/2025 09:31:42 static-117